

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXII. Recensentur ea quæ post provisionem Beneficii facienda sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

quemadmodum simplex electio , aut Patroni præsentatio . Idecirco ante signaturam obtentam imperator Datae nihil prorsus agit cedendo , aut in alterius gratiam renuntiando . At verò morte Papæ aut Legati , Datae ab his concessæ non sunt caducæ , quia Dignitas nunquam deperit , cap. *Quoniam* , de offic. judic. deleg. & l. *Quod Principi* , D. de legat. 3. Sed solent literæ à successore expediri , commemoratione facta Datae anterioris , à qua tempore retroacto vires sumunt : quemadmodum Papâ aut Legato mortuo post Sighaturam concessam , literæ solent à successore expediri juxta tenorem Signaturæ , in forma , *Rationi congruit.*

C A P U T XXII.

Recensentur ea quæ post provisionem Beneficii facienda sunt.

i. Ost habitam de Beneficio provisionem debet curare provisionis , sive à Papa vel Legato , sive ab Ordinario , ut hæc provisio inseratur in Acta publica apud Tabularia illa , quæ Gallicè vocantur *Greffes des insinuations* , stabilita ab Episcopis intra suas Diœceses , juxta Edictum Henrici II. anni 1553. art. 1. Et siquando iisdem provisionibus duo plurave diversis in Diœcesibus sita Beneficia collata fuerint , fieri debet insinuatio , Gallicè *l'Enregistrement* , in tabulariis totidem diœcesum , quot fuere collata diffusa hujusmodi Beneficia , ut ibid. edicitur , art. 2. Hæc verò insinuatio , si provisio fuerit expedita in Romana Curia , facienda est intra sex menses à die provisionum computandos , d. art. 2. Sed si facta sit prævisio per Legatum , vel Ordinarium , debet insinuari intra duos menses , art. 4. ejusdem Edicti. Sed si provisum fuerit de Beneficio in ipso loco ubi constitutum est illud insinuationum Tabularium , necesse est fieri hanc insinuationem intra dies octo ab ipsius provisionis data , d. art. 4. Theveneus scribens in hoc Henrici II. Edictum sapienter admonet , non idè vacare Beneficium , si intra præscriptos illos temporum terminos omissa fuerit insinuatio , sed facile istam purgari moram depromendo ex Cancellaria Regias restitutionis Literas adversus temporum lapsum.

II. Secundo loco curandum est , ut publicetur resignatio facta in Curia Romana intra sex menses , facta verò extra Curiam Romanam intra unum mensem à die resignationis admissæ , secundum Galliæ Praxim , quanvis alibi , juxta quod exprimitur in Regula de publicandis resignationibus , computandum sit utrumque , & mensis , & semestris tempus à die , seu à Data ipsius

ipsius supplicationis, ut suprà monui, cap. 20. num. 3. Si verò extra Curiam Romanam facta sit resignatio, computandum est spatium unius mensis, quemadmodum & in collationibus quæ à Rege fiunt per resignationem tempore Regaliae, aut quocumque tempore quoad illa Beneficia quæ Rex pleno jure confert. At verò si aliter quam per resignationem Beneficium prouacet, sive per mortem, sive propter delictum, sive per defectum promotionis ad Ordinem requisitum, sive alio quovis diverso à resignatione modo, nullus erit huic publicationi locus.

III. Tertiò is qui provisionem Beneficii impetravit, tenetur antequam possessionem adeat, se proprio Prælato præsentare, ut est Episcopus, aut hoc absente Vicarius Generalis, ad subeundum examen, & obtinendum quod vocant *Visa*, vel Annexam. Testatur Oliva lib. 1. placitorum, cap. 16. & ex eo Despeisseus, fuisse declaratam irritam Beneficii provisionem in eo, qui hac neglecta obligatione possessionem Beneficii adiverat. Ibidem Oliva scribit, & post eum Despeisseus, judicio supremi Tolosani Senatus fuisse decretum eum, quem alibi provisum, putâ in Romana Curia, noluit Ordinarius suus admittere ad examen, aut concedere *Visa*, posse recurrere ad quemvis Episcopum, ad evitandas graviores impensas, neque adstringi ad recurrentum ad Superiorem, putâ Metropolitanum aut Primatum. Verumtaen forêt hæc licentia pessimi exempli, omnemque hierarchicum ordinem susdeque everteret. Quis enim talē contulit potestatem alieno Episcopo erga Clericum sibi non subditum? Quidquid verò sit de illo unico Tolosano Senatusconsulto, nullateus illud trahi debet ad jura & consuetudinem, sive Regni, sive Tolosani districtus; neque fas est Catholico & sapienti viro tantam perversiōnem approbare, aut in exemplum proponere. Idque perinde esset ac si actor, cui suus immediatus Judex superiori tribunali subalternus non satisfaceret, cùm ex Juris ordine posset ad Tolosanum Senatum appellare, prætexeret longiores moras & impensas, eoque pretextu attentaret provocare ad alterum sibi commodiorem Judicem subalternum, qui neque in ipsum actorem, neque in Judicem, de quo conqueritur actor, ulla polleret jurisdictione. Adeò necesse est, ut cum magna discussione & maturitate, præsertim verò in Ecclesiasticis causis judicia procedant. Porrò examinis ad provisionem Beneficiorum tanta est necessitas, ut Edictum Molinense Caroli IX. anni 1566. jubeat articulo 5. ipsos quoque Graduatos ab Universitatibus nominatos, in quibus illi Gradus suscepserunt, examinari ab Ordinariis antequam de beneficiis provideantur. Ita processus pars dicitur *Visa*, quia ex officio testatur Prælatus visum à se atque examinatum Beneficii impetratorem aut petitorem. Et si contingat istum à Prælato rejici ut incapacem, nec iste velit huic repulsa acquiescere, debet provisus à Papa vel Legato, aut etiam is qui petit à suo Ordinario de aliquo Beneficio provideri, actum repulsa ab eodem petere, ut sibi per appellationem provideatur. Debetque Ordinarius

Dd 3 petitum

petitum actum concedere , causasque suæ repulsa allegare speciatim , ut Superior ad quem provocatur , causas repulsa agnoscat , & his discussis de appellatione pronunciet . Id sancitur Edicto Blefensi ab Henrico III. artic. 13. Sed quum Ordinarius proprio motu aliquem promovet ad Beneficium , non opus est examine , neque id fert consuetudo ; non enim nisi bene notos & probatos eligit ad regimina Ecclesiarum , ut non sit opus eos de novo discutere .

IV. Quartò edenda est à proviso professio fidei in manus Ordinarii , quæ postmodùm in aëris publicis insinuetur . Et si agatur de Dignitate , Personatu , Officio , vel Præbenda Ecclesiae Cathedralis vel Collegiaræ , iteranda erit similis professio fidei coram Capitulo . Hæc præcipit Concilium Trident. sess. 24. cap. 12. de reform. & memorata Constitutio Blesiensis art. 10. Facienda verò est ista fidei professio à præsente ante aditam possessionem , ab absente autem duobus saltem mensibus post sumptam possessionem .

V. Quintò provisus debet solenniter in possessionem mitti , alioqui nulla erit & irrita provisio , juxta Edictum Henrici II. anni 1550. art. 13. Quicumque vi Regiæ Nominationis obtinere provisionem in Romana Curia , non possunt in possessionem mitti Beneficiorum istiusmodi Consistorialium in vim Bullæ Pontificiæ , sed necesse habent præterea obtinere Literas magni Sigilli Regii , mandantes Judici Regio loci , aut cui alii ibi designato , ut provisum in possessionem inducat . Qua ex causa vulgo dicitur in Gallia , Plumbum nihil valere sine cera . Hæc verò commissio non antè decernitur , quā ex quo Regio Consilio constiterit , Bullam provisionis nihil oppositum continere Regis intentioni aut Ecclesia Gallicanæ privilegiis . Hæc verò solennis aditio possessionis necessaria est , quanvis Prælatus provisum investierit per traditionem pilei aut pennæ : quod genus investitura est quidem initium possessionis , quæ postmodò publicè compleri debet . Rebuffus in Praxi , p. i. tit. de collationibus , n. 10. & 11. & tit. de mission. in possess. num. 6.

VI. Missio in possessionem fieri debet per Clericum ejusdem Diœcesis , adjuncto Notario cum duobus tribusve testibus , qui fidem scripto faciant , juxta Henrici IV. constitutionem . Eaque fit per ingressum in Ecclesiam , sumptionem aquæ benedictæ , osculum ad Altare , majus , contactum Missalis , sessionem in stallo , sonitum campanæ , quanvis aliqua ex his solennitatibus sufficere queant , nec omnes simul requirantur . Ubi verò non conceditur ingressus Ecclesie , sufficit contactus seræ vel fori , Rebuffus in Praxi , tit. de missione , in possess. passim . Quod verò attinet ad Beneficia quæ ad Capitula vel Collegia nullatenus pertinent , publicari solet possessio ad Missam Parochialem , vel etiam in foro , in platea publica , in causarum publico auditorio , quorum unum sufficit præsente Clerico Diœcesis , qui in possessionem immittat cum Notario & testibus , exhibita scripturâ

turā debitē subscriptā. Acta porrō possessionis sunt insinuanda ac referenda in Archivum Ecclesiasticum, juxta memoratum Henrici II. Edictum anni 1550. art. 6. 13. & 14.

VII. Cūm verō aditio possessionis non sit actus personalis, indifferens est ut fiat aut per provisum, aut per procuratorem. Rebuffus d. tit. de missione in possēl. num. 44. Aque absenti conferri possēllo Beneficii vel Ecclesiae potest, cap. Accedens, de præbend. Quin etiam jure civili acquiri possēllo per alterum potest, non modō absenti, verū etiam ignorantī, l. i. C. de acquir. vel retin. possēl.

VIII. Si obtenta provisio vitietur aliquo defectū, ob quem reddi posset inutilis, impetrandum tunc est à Papa rescriptum Perinde valere, quo provisio invalebit perinde ac si non intervenisset ille defectus. Ejus enim rescripti vis retrotrahitur etiam ad gesta præcedentia, eisque valorem conciliat. Rebuffus in Praxi, p. 2. tit. de rescripto Etiam, & Perinde valere, num. 2. & 3. Hoc tamen rescriptum non aliis, quām iis quos expressit, defectibus medetur. Itaque rescriptum ab eo obtentum qui minor est, & illegitimè natus, si solum exprimit natalium defectum, non verō minorem etatem ejus qui prosequitur curatum Beneficium, nequaquam reparabit defectum minoritatis. Rebuffus d. tit. num. 38. & 39. Et si occurant alii defectus, ut cæcitas, dementia, nequaquam hoc rescripto resarcientur, ibid. num. 14.

IX. Si plures de codem Beneficio provisi fuerint, & lis inter eos agitur, impetrari possunt Literæ subrogationis, ut alter in alterius locum & jura subrogetur per cessum aut decesum utriuslibet horum, ex Cancellaria regula 27. ad succidendas lites excogitata, quæ ab exurgentibus novis adversariis possent in infinitum crescere & propagari. Hac Regula reservatur Beneficium collitiganti conditionaliter, si petat subrogari intra mensim numerandum à die mortis, si Beneficium vacat per obitum: si verō vacat per cessum, à die præstiti confensus. Quo si ut si aliquis tertius intra id tempus provisus fuerit de codem Beneficio per cessum vel decesum possessoris, vel institutus fuerit ad patroni præsentationem, atque intra idem tempus collitigans petierit subrogari, hujus subrogatione provisio tertii irrita fiat ipso jure; adeò ut neque possit convalefcere morte, vel cessione, vel depositione subrogati. Quia obstat regula ista, *Quod ab initio non valet, tractu temporis non convalescit.* Gomesius ad Regul. de subrog. collitigant. quest. 10. & 13. Collitigantium subrogatio non ab alio fieri potest quām à Papa vel à Legato, à quibus tam in signatura, quām in rescriptis clausula subrogationis inseritur. Huic Regula 27. Cancellaria suffragatur cap. 1. & cap. 2. ut lite pend. nihil innov. in 6.

X. Hæc Regula sic intelligenda est, teste Rebuffo in Praxi, p. 2. glos. 3. in regul. de subrogand. collitig. quod si collitigans intra mensim à die quo alter collitigans cessit vel decepsit, petierit in jura cedentis, vel defuncti

defuncti subrogari, sit omnibus aliis preferendus, tametsi alii impetrantes fuerint in Data priores. Idemque tit. de subrogationib. num. 13. docet consuetudinem receptam hanc esse, ut Regula ista prodebet indiferenter valeat tam auctori, quam reo seu defensori: quanvis cap. 2. ut lite pendat. in 6. prohibeat ne in jus petitoris aliquis subrogetur, sed tantum defensoris.

XI. Et licet vindiciae, seu possesso Beneficii fuisse defuncto adjudicata, tamen saltem in Gallia possesso illa non continuatur ad subrogatum, juxta legem *Cum hæredes*, D. de acquir. possess. quæ luculenter dicit iura omnia defuncti ad hæredem transfire, sed non possessionem, quia hæc simul cum defuncto interit; & sic opus esse ut hæres aedeat de novo possessionem hæreditatis. Rebuffus d. tit. de subrog. collitigant. num. 27. Qui idem num. 28. testatur hanc esse in Gallia proxim, ut post subrogationem rescripto Summi Pontificis obtentam intra mensem, impetrantur quoque intra annum literæ Regiae ad ineundam possessionem jure subrogationis: hac ratione, quia Rex & Regii Judices cognoscunt in Gallia de omni possessorio; & quia aliunde Interdicta possessoria anno terminantur ac perimuntur, l. 1. in princ. D. uti possidetis: & l. In honorariis, D. de obligar. & actione. Et si quis per Literas Regias non petierit & prosequutus fuerit intra annum hanc in Beneficio subrogationem & possessionem, nullâ poterit restituzione adversus hunc lapsum juvari, ut multis Gallicanis Senatusconsultis probat Papa lib. 8. placitorum, tit. 7. §. 3. 4. & 5. Hinc annus decurrere incipit à die notitia provisionis; sed si non probetur anterior notitia, computabitur saltem à die initæ possessionis: ibid. §. 5.

XII. Quando duo provisi sunt de eodem Beneficio, potest alter hominum novam prouisionem impetrare in clausula & forma ista: *Si alteri ius non sit quæsumum.* enim impedit plures titulos accumulare, ut unus alteri suppleat. Atq. hæc forma necessè est ab oratore in supplicatione exprimi litigantium nomina, statum & qualitatem Beneficii, statum quoque ipsius causæ, cum vacationis modo. Felinus in cap. *Nostra*, verb. *Titulus*, de rescript.

XIII. Sed si inter duos, pluresve colligentes novus adversarius exurgat, poterit etiam admitti sub clausula ista: *Si neutri, vel Si nulli ius sit quæsumum.* Adeò ut his causâ cadentibus, Tertius iste subrogetur; sed si quid juris habent, Tertius iste submoveatur. Non enim rescriptis suis intendit Papa quæsito alterius juri præjudicare, cap. *Quanvis*, de rescript. in 6,

CAPUT